

Redacția:
Strada Beriului Nr. 2.

Toate manuscrisurile ce privesc conținutul foii sunt a se adresa redacției.

Manuscrisurile nu se înapoiază — Epistole nefrancate nu se primesc.

Un număr costă 16 bani.

ACTIVITATEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

Administrația:
Strada Beriului Nr. 2.

Prețul de abonament:
pe an 8 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 4 cor., pe trei luni 2 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe an 20 franci.

Inserțiunile se acordează conform tarifului obicinuit.

EDITOR ȘI PROPRIETAR:
DR. AUREL MUNTEANU

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:
LAURIAN BERCIAN

Activ-pasiv.

Lucru ciudat s'a întâmplat în Bănat.

S'a înființat un jurnal român cu devisa pasivității prin câțiva tineri.

De unde? și de când sunt pasivi Români din Bănat?

Noi așa știm, că dela ivirea ideii nefericite a pasivității, Români din proprie Ungaria nici în viața comunală, nici în cea comitatensă, nici la alegerea deputaților în parlament n'au fost pasivi, căci pe întregul teren constituțional la toate afacerile publico-politice au luat parte activă, și au ales deputați în toate cercurile electorale, dintre cari câțiva Români sunt chiar deputați și astăzi. Aceasta este o faptă netăgăduită.

Și acum întrebăm ce scop urmărește noul ziar din Lugoj?

Voeste a lupta cu toată energia pentru drepturile Românilor pe terenul vieții publice?

Și dacă aceasta se afirmă serios: întrebăm, ce va să zică atunci pasivitatea? ori poate lupta nu cere activitate? ori voesc ei a lupta în pasivitate? Un non sens ar fi acesta.

Activitatea și pasivitatea sunt două lucruri atât de contrare, ca întocmai focul și apa, lumina și întunecul, bogăția și sărăcia, onorabilitatea și miserabilitatea, cultura și barbarismul în una și aceeași clipă.

Nu aflăm deci nici un înțeles, nici o logică în programa cea mai nouă a Românilor bănațeni.

Da, este adevăr, că pasivitatea Românilor în Transilvania s'a decretat, pentru toți Români din Ungaria și Transilvania, dar' întrebăm: s'au ținut ori nu Români din Ungaria proprie de programa pasivității? Nu, și eară nu, căci faptele netăgăduite la toate alegerile desminte pasivitatea.

Este în aceasta consecvență? reson politic?

Noi știm foarte bine, ce sunt durerile Ardelenilor. Acele însă nu sunt și ale Românilor din Ungaria.

Interesele Bănățenilor nu pretind autonomia Transilvaniei, din contră: dorința generală e: ca să fim toți Români una în eluptarea drepturilor noastre prin — acțiune, prin lucrare, dar' nu să ne împărțim în atâtea părți câte provincii sunt locuite de Români. Chiar interesul cel mai vital politic al Românilor din Ungaria proprie, cere dela ei ca împreună cu Ardelenii să fie una în lucrare.

Dar' chiar și în acel cas, dacă Români din Ardeal voesc cu orice preț, a-și elupta autonomia lor, întrebăm: mai este între noi vre-un bărbat serios, care să creadă, că astăzi,

între împregiurările de față, ar fi posibilă realizarea acestei autonomii? Factorii legislației, casa de jos, casa de sus și Regele deasupra, știm că astăzi nici nu vreau să audă de separarea, autonomia Transilvaniei și vor mai trece încă poate zeci și zeci de ani, până când această întrebare va fi pusă pe tapet în cercurile politice, ba chiar să privește astăzi de o utopie acest punct de program al Românilor din Transilvania, deci, după noi, nu poți fugi după un car, care nu te așteaptă și nu vrea să te primească. Acest punct de programă, dacă și este el serios, deocamdată trebuie pus în cuiu pentru timpuri mai favorabile. A suleva această chestiune și a o pune în lucrare, cu scop de a se împlini visul de aur al Românilor Ardeleni, cine alții sunt chemați? decât deputații români, cari prin politica activă s'ar strecura ca prin urechile acului în parlamentul actual. Afacerea autonomiei transilvane nu se poate tracta cu efect în redacția din strada Poplăcii și nici în aceea, a celor înregimentați la trupa dlui Rusu Șirianu. Credem, că nici veterana »Gazeta« nu va afla alt for competent, deși mai pătrunsă de acest ideal, ca matroana ziaristicii noastre, alta nu există.

Dar' apoi Români din Transilvania, se țin ei doară strict de programa pasivității? Nici vorbă! Aici ear' faptele dovedesc, că nici un cerc electoral din Transilvania n'a rămas fără deputat în dieta Ungariei, nu există cerc electoral în toată Transilvania printre Români, unde să nu fie luat parte la alegeri mulți ori puțini Români! Unicul cerc românesc de odinioară, așa numit al Romosului, pe la anul 1875—6, a ales deputați în trei rânduri, cu mandat pasiv, adică de a nu lua parte în dietă, și a trântit pe toți aceia, cari cu bani se nisuiu a corupe alegătorii. Despre aceste alegeri, adevărat pasive, vom informa pe noii aderenți ai pasivității înregimentați, cari pe timpul acela, poate, că nici pe băncile școlilor nu erau încă.

Este faptă necontestată, că chiar și astăzi, când majoritatea Ardelenilor (dacă e majoritate, ceea-ce nu s'a constatat) joară pentru pasivitate, are doi deputați români în parlamentul Ungariei, ear' în sesiunea viitoare vor avea poate 4—5! Despre Ugocea s'a putut zice cândva, că »non coronat« acel comitat, n'a ales deputați la dieta Ungariei, dar' nu l'a luat nimenea în samă și dieta a lucrat mai departe fără nici o împedecare, acum cu mai mult drept se poate zice, că Românul »non coronat«, parlamentul lucră mai departe spre cea mai mare — păgubire a Românilor, căci chiar ei lipsesc acolo — afară de doi.

Pasivitatea Românilor, chiar dacă ar fi fost strict urmată pretutindenea,

nici pe departe nu se poate asemăna cu rezistența pasivă a Boemilor ori a Ungurilor, pentru-că atât Boemii cât și Ungurii au știut, că fără conlucrarea lor mașinăria statului nu poate funcționa regulat, și apoi ei s'au basat pe legi sancționate, pe drepturi seculare istorice, pe al căror temei s'au luptat pentru recăștigarea drepturilor confiscate. La asemenea trecut și la asemenea legi, drepturi istorice, durere, Români abia se pot provoca, căci acele drepturi și privilegii, despre cari vorbesc unii istorici, că ni-le-ar fi dat primul rege al Ungariei, sfântul Stefan, nu le putem arăta, nu le cunoaștem, prin urmare acelea nici nu le vom putea realiza.

Ar fi deci timpul suprem să nu umblăm după potcoave de cai morți și să nu pretindem lucruri, a căror realizare, în timpuri normale, nici când nu se vor câștiga, de unde urmează, că numai succesive și prin lupte intensive putem spera la realizarea completă a programului nostru, ai căruia aderenți și noi suntem cu trup și suflet.

Apoi chiar să se câștige autonomia Ardealului: fără parlament, fără minister în vremile de astăzi, unde pretutindenea, afară de Rusia și Turcia, funcționează parlamentele, n'ar putea exista; și atuncea Ardelenii ar fi ei de ei în luptă vecinică, pentru dobândirea rolului de conducere, și cu privire la inteligență și la avere chiar Români ar păți-o, poate, mai rău.

Dacă pasiviștii s'ar fi pus numai exclusiv pe terenul »egalei îndreptățiri« în programa politică: pe basa aceasta negreșit ar fi ajuns un rezultat cu mult mai favorabil, activitatea lor ar fi fost cu mult mai rodnică; chiar și legea electorală, cea mai grea lovitură pentru Români din Transilvania, s'ar fi schimbat poate de atuncia, și s'ar fi făcut egală cu cea din Ungaria sau cel puțin ar fi fost pusă la ordinea zilei în parlamentul Ungariei.

Dar' și aceasta cere muncă și luptă serioasă, ear' nu pasivitate, ceea-ce la noi, cu alt cuvânt însemnează: lenevire, nelucrare, amortirea puterilor.

Părerea noastră e: că dacă Ungurii ar fi pus un premiu de o sumă colosală pentru inventarea modului celui mai bun și practic, cum să fie delăturați și păgubiți Români în toate acțiunile publico-politice ale statului, acest premiu trebuia să-l capete acel Român, care primul a inventat o astfel de pasivitate, precum o vedem, dureri, la Români!

Cine n'are ochi, nu vede, cine n'are urechi, nu aude, cine n'are degete, nu pipăie pagubele cele mari și ireparabile, ce ni-le-a cauzat — pasivitatea.

La situațiunea noastră.

În vremile de demult locuitorii acestei țări binecuvântate cu cele mai alese bunătăți naturale, au fost bântuiți de foarte cumplite rătăcii. Ni-o spune aceasta istoria, și fiindcă ni-o spune ea, credem și trebuie să creadă fiecare.

Adevărul istoric, că Români sunt aici pe acest pământ mai de demult decât Ungurii, cum și acel adevăr asemenea istoric, că Ungurii și Români de când soartea i-a așezat pe unul și același loc, au trăit laolaltă bine sau rău, — permite adevăratele concluziuni, că toate cumplitele rătăcii, despre care istoria vorbește, au venit nu numai asupra Ungurilor, ci și asupra Românilor. De bună-seamă, că în vremea aceea jefuirile și pustiirile s'elbativărilor Tătari le-au suferit și Români, întocmai ca Ungurii. Agerimea ferului și focul pustiitor al Turcilor păgâni a produs jale, amar și nefericire atât între Români, cât și între Unguri; lanțurile de rob au zruit nu numai pe mâinile și picioarele Ungurilor, ci și pe ale Românilor, și ceata ienicerilor au înmulțit-o nu numai copiii de Ungur, ci și cei de Român.

Concluziunea aceasta, basată pe adevăruri istorice mă face să afirm, că Români și Ungurii în vremurile grele de demult, au fost frați de suferințe.

Au fost Români cu Ungurii frați și de arme, și de fapte eroice și virtuose. Din cele multe pe care tot istoria ni-le spune în astă privință, amintesc, că glorioșii străbuni ai glorioasei Case habsburgice, fiindcă în armatele lor au fost și Români, au scuturat dominațiunea turcească nu numai cu ajutorul Ungurilor, ci și cu al Românilor.

Dacă Români și Ungurii în trecut au fost frați de suferințe, cum și de eroism și de fapte virtuose, cuvine să ca și acum, și mai ales acum când Ungurii cu glas departe răsunător să laudă, că în patria noastră comună se lucrează în spiritul dreptății, egalității și frățietății, — Ungurii și Români să fie frați, și încă trași pe deplin.

Sunt ei oare frați pe deplin în această eră a frățietății? Bal răspund eu, fiindcă Ungurii nu le dau Românilor drepturile ce le compet în virtutea jertfelor de bani și de sânge, pe cari și ei le pun pe altarul patriei comune, întocmai ca Ungurii.

De ce nu le dau?

Nu noi suntem datori a răspunde la această întrebare, ci ei, Ungurii. Noi am fi datori a le reflecta, dacă vor răspunde, și acum suntem datori a le spune cu deosebire cele-ce urmează.

Ungurii, zicând că poporul nostru ar fi îndestulit cu starea de lucruri în care se află, și că nu ar căti nimic dacă nu ar fi indivizi cari să-l agiteze cu scop, ca prin agitațiune să-și câștige pâne și renume, — greșesc grozav de tare, fiindcă și cel mai de rând Român poate vedea, precum și vede, că limba lui, respective a întreg poporului român aflător sub stăpânire ungurească, nicăiri și nici-odată nu-i băgat în seamă; vede că decum în slujbe de dai Doamne, dară chiar și în biata slujbă de boactăr la drumul de fer, Români sunt puși numai ca de scoatere de ochi; vede și știe, că ce pătesc și cum trăesc pușinii, sau corect vorbind, la număr disparenții Români puși în slujbe. Toate acestea, cum și altele multe asemenea acestora le vede, cum zic, și cel mai de rând Român, fără să fie agitat de cineva, și fiindcă le vede, asemenea fără să fie agitat de cineva, se simte nedreptățit și neldestulit în țară, la apărarea și susținerea căreia și el contribuie cu banul și sângele său.

Eruze Ungurii serios și temeinic, și vor vedea că asta e așa!

Ungurii poate-că gândesc, că nedându-ne drepturile ce ne compet, fac cu puțință și facilitează ajungerea scopului lor ideal de a-și înmulți neamul maghiarisându-ne, pe noi numeroșii Români aflători sub stăpânirea lor.

Dacă Ungurii gândesc una ca asta, atunci greșesc asemenea grozav de tare, fiind-că:

Noi Românii avem limbă și biserică, avem datine și obiceiuri, avem cântece și jocuri, avem povești, legende și snoave, cari toate acestea ale noastre se deosebesc foarte mult de cele ale Ungurilor; pe toate acestea ale noastre le iubim foarte; de toate acestea ale noastre, în virtutea firei conservative ce ne caracterizează ne alipim morțiș, și fiind-că ne alipim așa, ele sunt, sau constituiesc cetatea simțimentelor, prin urmare și a vieții noastre naționale românești.

Suntem popor numeros, și cu disparente excepțiuni locuim în masse compacte pe teritoriul acestei patrii iubite. Avem deci puțință de a fi în continuu contact de idei și de simțimente naționale românești; prin urmare avem și puțință de a face necuceribilă cetatea simțimentelor, respective vieții noastre naționale românești.

Avem deplină conștiință a acestei puțințe, cum asemenea deplină e și conștiința noastră națională românească. Și tocmai de aceea că o avem, nu ne temem de loc de cei-ce se obtruda ne desbrăca de ce avem mai scump, adică de limba și de naționalitatea noastră românească. Ungurii, fiind-că de o mie de ani locuiesc cu noi pe acest pământ, și fiind-că de bună seamă că și ei știu geografie și psihologie, ar trebui să o vadă și să o știe asta apriat.

Nu de mult sărbătoritul poet Vörösmarty, zice în imnul său la adresa conașionalilor săi, între altele: »A nagy világon e kivül nincsen számodra hely, áldjon vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell!«

Eu zic, că aceste sublime cuvinte sună nu numai pentru Unguri, ci și pentru Români, și tocmai de aceea zic și aceea, că și noi aici trebuie să trăim și să și murim, dară nu ca Unguri, ci ca Români! Fiindcă noi asta o vrem, și fiindcă noi asta cu ajutorul lui Dumnezeu o și putem, Ungurii pe noi în vecii-vecilor nu ne vor putea maghiarisa.

Reasumând încă odată zic, că dacă Ungurii au gândul că masa poporului nostru e îndestulată cu starea de acum a lucrurilor, sau că ne pot maghiarisa, și pentru aceea nu ne dau drepturile ce ne compet, atunci greșesc, sau corect vorbind, rățesc grozav de tare.

Din împrejurarea, că Ungurii sau pentru-că gândesc așa, sau pentru-că gândesc altcum, nu ne dau drepturile ce ne compet, prea natural urmează, că Românul în compatriotul său Ungur nu privește pe fratele său și în bine și în rău, ci privește pe asupritorul său, și asta de sigur că nu e nici spre lauda, nici spre tolosul Ungurilor, — e însă spre pa-

guba și nefericirea tuturor locuitorilor țării, spre paguba și nefericirea patriei comune.

Dee-ne Ungurii drepturile ce ne compet, și atunci Românul și Ungurul vor fi frați, precum în vremile de demult au fost frați de suferință și de eroism; atunci ei, Ungurii, vor dovedi lumii, că sublimul principiu al frățietății nu-l au numai în minte și pe buze, ci-l au și în inimă; atunci răul nefericitor de acum, va fi înlocuit cu bine fericitor; atunci Ungurii și Românii se vor întări în avere și se vor desvolta și întări și unii și alții și în cultura și în simțimentele lor naționale; Ungurii și Românii, destul de numeroși și unii și alții, vor fi atunci o putere, de care fiecare trebuie să țină seamă, — și atunci existența națională, atât a Ungurilor cât și a Românilor, va fi asigurată pentru vecii-vecilor.

Acum, în era activității inaugurată prin prețuitul ziar »Activitatea«, se li-o spunem asta neîntrerupt Ungurilor; se li-o spunem în ziaristică, și având prilej și puțință se li-o spunem și în parlament; se li-o spunem la ocazii binevenite și potrivite în tot felul de adunări; se li-o spunem chiar și în conveniri private și sociale, pe care noi le avem cu ei și ei cu noi. Se li-o spunem însă nu numai cu receruta rezoluțiune, ci și cu cuvânt calmitate, cum și cu dovezi clare.

Făcând noi astfel, guvernului, dacă el serios și cu sinceritate voește împăcarea noastră, li vom da o însemnată mână de ajutor la crearea unei opinii publice maghiare, care să fie priincioasă acordării drepturilor ce ne compet.

Dacă făcând noi astfel, guvernul ne va întâmpina în loc de bunăvoință și sprigin, cu huidui și șicanări sau cu ignorare, atunci putem vedea și ști, că cu guvernul țării noastre nu putem ajunge la înțelegere nici dacă suntem activi, ceea-ce pe lângă că ar fi o dureroasă experiență, fără îndoială că ar fi și un însemnat câștig.

Simeria, la 22 Ianuarie n. 1901.

Manasie Iar,
preot gr.-or.

Disciplină de partid?

Să fim sinceri, să nu ne amăgim cu lucruri neexistente; puneți-vă mâna pe inimă și răspundeți, că poate oare fi vorbă azi la noi de-o disciplină de partid?

Cine-i azi capul conducerii noastre politice? există oare azi vre-un comitet național recunoscut și respectat de toți Românii, cari stau pe baza programului național?

Doar »Tribuna Poporului«, care de bună-seamă încă reprezintă o grupă considerabilă de Români, scrie franc, că: »Cine mai ascultă azi de Dr. I. Rațiu?«

Dar' după agrațiarea martirilor, oare făcu-au ceva membrii comitetului național pentru cauza mare?

Nimic!

Ba, da, totuși au făcut ceva, s'au dus la Br. Bánffy de i-au mulțumit pentru agrațiare, va să zică, fără să se fi îmbunătățit starea noastră politică, au alergat cu mulțumite pe la ministrul-președinte, cel mai violent față de naționalități, făcând chestie personală din cauza mare națională! Aducând încă mulțumită pentru recăștigarea libertății personale, acei bărbați, cari la pertractarea procesului mare în Cluj își băteau pieptul, că noi ca acusători pășim în fața lumii!

Doar își va aduce dl Dr. Braniște aminte, că ce articol a scris dl Dr. A. Munteanu atunci pentru »Dreptatea?« Firește nu l-a publicat, așa au făcut și celelalte ziare, cu tăcere au aprobat toate greșala colosală a domnilor agrațiati.

În punctul principal, în programul național toți suntem solidari; disciplină de partid apoi se căutam dacă v'om avea conducere recunoscută și respectată de toți; până atunci să-și facă fiecare Românda torința cu toată conștiința în cercul unde se află, sincer și cinstit!

Ținta tuturor Românilor e una: eluptarea constituțională a pretensiunilor noastre naționale.

Apoi: că obștea românească care mijloc de realizare il va primi, pasivitatea ori activitatea? aceasta depinde de rezultatele cunoscute ale pasivității, și de rezultatele sperate a unei activități energice parlamentare a unor bărbați întregi, trimiși acolo ca adeverați reprezentanți.

În mijloace, mai cu seamă în stadiul încercării, să nu forțăm solidaritate.

Și anume să nu o forțăm pentru o activă dovedită de desastroasă, nimicitoare pentru noi.

Dela guvern, deși avem dreptul de întrunire, nu credem să putem accepta respectarea acestui drept firesc; nu suntem optimiști, avem temerea, că va opri ținerea conferinței naționale, tocmai pentru-ca să n'avem privilegiu a decreta după toată forma o activitate generală.

Trebuie dară să intrăm în activitate și dacă guvernul ar opri conferința; altcum am fi sprijinitorii tacticei guvernului, a adversarilor nostri politici; că:

Să nu ne amăgim nici cu acea presupunere de tot falsă, că pe adversarii nostri politici doar' i-ar genera pasivitatea noastră?!

Doar am văzut, că în toate cercurile unde a pășit vre-uncandidat adevărat național, guvernele cu toate mijloacele înspăimântătoare, s'au nisuit să zădărnicească reușita candidaților nostri, nu cumva: să se vorbească în fața lumii, în parlament despre pretensiunile noastre atât de drepte și naturale!

Să nu plecăm după presupuneri când avem date factice, despre tactica adversarilor politici.

Dacă însă conferința națională n'ar fi împedecată, și s'ar decide pasivitate generală, depinde dela greutatea motivelor aduse, că putere-am noi jertfi interesele mari naționale, disciplinei de partid?

O minoritate energică, sinceră, bărbătească, obținând rezultate, de multe-ori a curcit majoritatea!

Oare dl Bredicean cu 2—3 lângă el, va să zică o minoritate disparentă la număr, de câte-ori a raportat învingeri strălucite — nu numai morale, asupra majorității din congregația d-voastre?

Ba cu astfel de învingeri și noi Hunedoreni ne putem mândri, și alte minorități române din alte comitate.

Avem să mai răspundem la o mare întrebare a on. ziar »Drapelul«.

Când a apărut »Activitatea«, spunem sincer, că la spatele ei a stat singur dl Dr. Aurel Muntean, azi sunt mulți, foarte mulți cari aderează la ideea activității, pentru care acest ziar a pășit în luptă.

Departă să fie însă de noi gândul, că să ne atribuim meritul unor inițiatori, activitatea a fost iar sub spuză, și »solidaritatea« (?) în pasivitate a fost numai cu terorisări ziaristice, adică cu forța susținută, dar' să fim și mai sinceri: să recunoaștem, că pasivitatea nici n'a existat, deoarece e lucru știut, că poporul nostru, lăsat pradă străinilor a votat la toate alegerile în masă.

Ce se ține de observarea, că dl Dr. A. Muntean până acuma n'ar fi luat parte la politica noastră, ne permitem o mică recifizicare:

Dl Dr. A. Muntean a fost deja în 1884 ca concipist, membru al conferinței naționale, tot ca activist.

La procesul Memorandului fiind recerecat, a declarat că primește cu plăcere mandat de apărător, ba a trimis la adresa dlui Dr. Ioan Rațiu o propunere, care dacă ar fi primit-o, e probabil că procesul întreg se termina altcum, e sigur însă, că actul întreg se prezenta într-o formă de tot impunătoare, eată ce a fost propunerea:

„Să se adresese dl Dr. Rațiu către toți deputații conferinței din 1892, că: fiecare să trimită câte-o declarație legalizată, în care declară că primește Memorandul de al seu, și a dat mandat pentru răspândirea și compunerea acelu Memrand, primind fiecare răspunderea“.

Această propunere, deși era foarte, zicem foarte corăspunzătoare, nu a primit-o dl Dr. Rațiu, cel puțin secretarul dl Dr. V. Lucaciu așa i-a răspuns dlui Dr. A. Muntean, că »nu se află de lipsă, deoarece ce despre conferința din 1892 este protocol« (!?)

Că a fost o greșală foarte evidentă, că nu s'a primit, credem că nu trebuie să

FOIȘOARA

O MAMĂ.

— Nuvellă —

— Și să-mi scrii George dragă, să-mi scrii cum vei ajunge.

— Da mamă!...

Și George se sui în trenul, care peste puțin timp se puse în mișcare.

Lelea Sanda rămase pe loc privind dealungul șinelor, urmărind cu ochii trenul care dispărură după o cotitură, ducând cu el singurul ei dor — norocul ei tot!... Și fără să vrea gândurile o năpădiră:

Când a rămas veduvă, George al ei era de doisprezece ani.

Văzându-se singură, fără nici un sprigin, a voit să-și fie acasă băiatul, care tocmai isprăvise școala din sat; dar' învățătorul a sfătuit-o să-și trimită la școală înainte, la școala din oraș, fiind-că băiatul e deștept și cu dor de învățatură... Orașul era aproape ca la o împuscătură bună, și l'a trimis. Dimineața ea se scula de cum se lumina, și-i punea într-o legătură de-ale mâncării. George își strângea cărțile și pleca, ear' seara se întorcea acasă. Și așa a isprăvit George al ei școala din oraș. Nu-i vorbă, mult chin a tras ea: și-a vândut

și casa de zestre în care s'a născut și s'a măritat; a cheltuit și ce bruma îi mai rămăsese dela bietul răposat, de i-a cumpărat băiatului haine și cărți, dar' nu i-a părut rău, căci îl avea mereu lângă dinsa... Acuma însă el a plecat mai departe, tocmai la București, să isprăvească și școala de acolo. Și acum ea n'a voit să-și mai lase să plece; dar' el a plâns, s'a rugat, i-a zis că pentru fericirea lui se duce, că vrea să se facă avocat... și del... mamă nu-i?... Și care mamă nu dorește fericirea copilului ei?...

— Hei, la o parte de acolo, n'auzi că vine trenul?...

Și lelea Sanda se trezi din visurile ei. Un alt tren intra în gară; dar' acela cu George al ei cine știe unde o fi acum? Și ochii i-se umplură de lacrimi... Incet, incet o porni spre sat. Ajunsă acasă isbucni în plâns. O, ce pustie i-se părea casa toată! Și plângea, plângea ca un copil. Câteva cumetre vecine căutau s'o mângăie:

— »Vai de mine soro, ce te bocești așa? Doar nu l'ai înmormântat!

Las, că ai să te bucuri când îl vei vedea om mare și învățat«.

George al ei om mare!... Da, om mare, învățat și fericit!...

Și își ștergea lacrimile cu șorțul ei rupt!...

* * *

George se ținea de cuvânt: scria regulat mamei sale. Lelea Sanda cum primea o epistolă dela băiatul ei dădea fuga la învățătorul satului să o cetească. Asculta cu băgare de seamă și lacrimi mari îi picurau din ochii ei:

— »Puul mamei, puil Cine știe când am să-l mai ved?«

Apoi își șterse lacrimile zicând:

— »Dar' tot sunt mulțumită că nu duce lipsă de nimic; căci în orașul cel mare câte nu se pot întâmpla!...

Și lelea Sanda muncea toată ziua, strângea ban lângă ban, îi lega în colțul batistei, și, cum se împlinea luna, îi trimitea pe toți lui George al ei, la București. Se gândea ce bucurie are să aibă el când va primi banii, și aștepta să primească răspunsul care nu întârzia să vie. După-ce i-o cetea învățătorul, săruta scrisoarea și o punea în fundul unui sertar lângă celelalte.

Intr'o zi primii dela George un plic mare, cum nu mai primise până atunci. Il deschise și dădă peste poza lui. Bucuria ei nu fu mică, alergă la cumetrele vecine, alergă în tot satul și pe cine întâlnea îi arăta fotografia:

— »Vezi pe George al meu, nici nu-l mai cunoști, așa mare și gras și frumos s'a făcut... dragul mamei puil...«

Luă patru bucăți de trestie cu care încadră portretul și-l atarnă de-asupra capă-

tăului ei. Când se culca îl săruta și adormea cu ochii la el; dimineața tot cu ochii la el se trezea; ear' portretul o privea din rama lui de trestie, ca și cum ochii i-s'ar fi însuflețit sub sărutările și desmerdările ei...

Au trecut patru ani de când plecase George și nici odată ca acum nu simțea Sanda mai mult lipsa lui. E un an de când, tot rărind scrisorile George ajunsese să nu-i mai serie decât odată pe lună, când răspundea că a primit banii ce biata Sanda îi trimitea regulat; și sunt două luni de când el nu-i mai scrisese nimic. De ce nu-i mai scria? O fi bolnav? Se întreba cu grije Sanda de sute de ori pe zi. De dorul lui ea a slăbit, măcar că nu mai muncește; căci de ce să mai muncească? Și Sanda își repeta în minte ultima lui scrisoare: »... Luna trecută mi-am luat licența; acum mulțumită lu D-zeu și spriginului ce mi-ai dat, pot să trăiesc din munca mea, deci nu-mi mai trimite bani!...«

Ea nu prea pricepea ce-i aceea »licența«, dar' învățătorul i-a spus că e ceva cu care se câștigă paralele ușor, fără multă bătae de cap.

Lui nu-i mai trebuie bani, nici ei nu-i trebuie; de ce să muncească dar'? Toată ziua nu face nimic decât se bocește. Umblă prin toată casa, găsește câte-o carte de a lui, o ia, o sărută și plânge. Apoi fuge afară, se uită

motivăm, greșeală atât din punct de vedere național-politic, cât și criminal-juridic.

A mai avut odată dl Dr. Muntean o propunere, și anume: când l'a osândit pe dl Dr. V. Branisce, a scris unui domn care sta »la spatele« »Dreptății«, că trebuie să se facă o manifestație imponentă, să se declare vre-o 150—200 de bărbați serioși, în coloanele »Dreptății«, că la toate cele scrise de dl Dr. V. Branisce aderează din toată inima sa etc.

Are însă dl Dr. A. Muntean o natură netericită, că nu lucră sgomotos, și nu-și publică toate faptele prin ziare, de astă-dată fiind provocat, a fost silit să tradeze cele amintite, ba scriindu-se despre el, că nu ar contribui pentru instituțiuni de ale noastre (— nu »Drapelul« a scris) apoi poftim a întreba de Asociațiune, Fondul de teatru »Petru Maior«, Masa studenților din Brașov, din Brad etc. și se va dovedi, că în proporțiune, foarte puțin au făcut atâta cât a făcut dl Dr. A. Muntean; n'a aparținut însă nici când clicelor cu doba mare.

ASTRA.

Comitetul despărțământului Orăștie, al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« ține de datorință a sa, impusă prin statute și conclud, a publica pe toți aceia, cari cu prilegiul adunării generale, ținută la Romoșel în 8 Nov. a. tr. au contribuit cu obolul lor pentru mărețul scop ce se urmărește. Acestia sunt:

Comuna politică Romoșel 200 cor., apoi domnii:

Avram Dubleş, inv., Nic. Roman, preot Petru Truca, notar, Petru Crăciunesc, econ., Avram Dubleş, econ., Avram Nasta a popi, Vasile Crăciunesc, Petru Ștefănesc, Adam Basarab, inv., toți din Romoșel, câte 10 cor. Nic. Mihailă, propr. din Vinerea și Nicolau Dubleş, notar din Romos, și George Bogdănescu, propr. Orăștie, câte 10 cor., Dr. R. Dobo, medic în Orăștie 10 cor., Isidor Sodor preot, Toma Ciutrilă, vęd. Maria Mihailă, câte 5 cor., Cornel Popesc, inv. în Orăștie 4 cor., Nic. Voina, inv. Vaidei, Ioan Botean, preot Bințiș, câte 4 cor., Ioan Vaidean, preot în Romos și Nic. Opra, econ. în Romoșel câte 3 cor., George Cătănici, Vasile Nasta, Avram Cătănici, Vasile Mihailcsc, V. Nasta I. Petru, Vas. Nasta a Dochii, Teodosie Țichil, Ioan G. Dubleş, Coman și Ana Nasta, Nicolae Jidav, Iosif Tilicea, George Măriuș, câte 2 cor., Avram Burte 4 cor., Avram Zacharie I. Nic. Ioana Dubleş, Maria Dubleş, Avram Buldea, Nic. Marcu, Demian Uritu, N. G. Nasta, A. I. Zacharie, Nic. Marian, Ioan I. Ciutrilă, P. Toader, Vas. Crăciunesc jun., Ioan Cătănic, I. Nic., Nic. Filip, George Michailă, Nicolae Ianes S., Maria Mihailă, Paraschia Ștefănesc, Ioan I. Toader, Avr. N. Michailă, Vas. Crăciunesc, Simion Vîsa, Nic. Pleșa, P. Nasta, Aug. de Viotte, Ioan G. Ștef, Ioan Pleșug,

de-alungul drumului așteptând ceasuri întregi până ce vede un nor de praf și pe poștaș venind în goana calului. Aleargă spre el cu inima plină de speranță și cu ochii ei îl întreabă nerăbdător.

— »Nimic, lele Sandă«, răspunde trist poștașul, și pleacă murmurând:

— »Eată ce va să zică să înstrăinezi copilul dela vatra lui; e pierdut în veci!... Lelea Safta dădă un oftat lung, lung și sfâșietor de tris. »Ear' nimic!« Apoi intră în casă, luă portretul lui și scâldându-l în lacrimi, îl sărută mereu bocind:

— »George, puiul mamei, de ce nu-mi scrii, de ce mă omori?»

Și așa își duce viața de un timp încoace: nici nu mănâncă cum trebuie, nici nu doarme. Noaptea când închide ochii obosiți de atâta plâns, de ațipise puțin tresare trezit de vre-un vis rău; ba vede pe George al ei căzând într-o prăpastie adâncă, ba lungit jos și scâldat în sânge — și în fel de fel de chipuri groaznice de o face să se cutremure și să nu mai poată dormi toată noaptea. Atunci se scoală și cade în genunchi în fața Maicei Domnului. Cu mâinile împreunate, cu ochii rugători, plini de lacrimi, ridicăți spre icoană, șoptește o rugăciune: »Doamne redă-mi-l!«

(Va urma).

Aurel P. Ordean, Ioana Vasilcu, Ioan G. Vasiliu, Sofica Vasilcu, Petru Stroia, Vas. Dregan și Ioan Bucșa câte 1 cor., Opreana Ștefănesc 1 cor., Paraschia Țichil și Ioan Nedel câte 80 fil., Ioana Dubleş, Maria Botea, câte 60 fil., Avram A. Cătănici 62 fil., D. Vlaicu, N. Armean, Alisie Teban câte 50 fil., Ioan A. Cătănici, Ioan T. Cătănici, V. Popesc, Ioana I. Cătănici, Nic. Iunie, Ioan Lazar, I. Opra, Ioana Petrușcă, Ioan Dobran, Avram Toder I. Ilie, Avram Cătănici, Ioan Crauciova, Gerasim Herța, Avram Cătănici, Constantin Șandru, Avram Pleșa, George Lucaci, Ioan Popesc, Ioan Vasiliu câte 40 fil., Ioan G. Dubleş, Petru Dubleş câte 30 fil., Nistor Dregan, Ioan Ciopa, Chirilă Man, Dumitru Ciutrilă, Maxim Vasiliu, Nic. Dubleş, Avram Cătănici, Nic. Dubleş, P. Oltean, Nic. Mihailă, Avram Șeres, Vas. I. Nasta, Ileana Căndea, Tănăsia Vasiliu, Săpta Armean, Săpta Teban, Ioana Mihailă, Paraschia Nasta, Paraschia Crăciunesc, Avram Lăzăroi, Ioan Mihai, David Cărgăuș, Maria Sandru, Ioan Crăciunesc, Nic. Vasiliu, câte 20 fil.

Revista externă.

Regina Victoria a Angliei

cea mai bătrână dintre Domnitorii Europei de astăzi, a răposat zilele acestea în castelul din Osborne. Doliul în Anglia e foarte mare. La înmormântarea ce i-se va face în 2 Februarie n. vor lua poate în persoană sau prin reprezentanții lor, aproape toți Domnitorii Europei! Se susține că moartea ei a urgentat-o războiul din Transvaal, la care ea de loc nu s'a învoit, ci a cedat numai opiniunii publice engleze.

Pe tron îi va urma feciorul său, Eduard al VII, care e deja în vîrstă de 60 de ani și are doi copii.

Războiul în Africa

continuă a atrage luarea aminte asupra sa a oamenilor politici, mai ales a celor din Anglia, cari credeau că acela n'o să dureze mai mult de 3—4 luni. Dar' eată că a trecut deja 15 luni, și sfîrșitul lui tot nu se știe. Ba e temere, că chiar pacă Burii ar fi învinși, ceea-ce din luptele ce se dau acum între Buri și Englezi nu se poate ajunge, necazul cel mai mare ar urma după încetarea războiului. Mulți cred, că noul rege al Angliei, Eduard VII, va pune capăt războiului, dar' tonul în care scriu foile engleze despre războiu dovedesc, că nici acesta nu se va mulțumi până nu va înfrînge pe Buri.

Atentat asupra Reginei-regente a Spaniei.

După-cum se telegrafează din Madrid, asupra reginei-regente a Spaniei s'a făcut un atentat cu revolverul în momentul, când regina cu copiii săi făceau o plimbare cu luntrița pe lacul parcului, Glonțul însă n'a nimerit.

Statele-Unite și Anglia.

Din multe părți ale Statelor-Unite nu numai că nu s'au trimis adrese de condolență ministerului englez, din incidentul morții Reginei Victoria, dar' se fac chiar demonstrațiuni contra Angliei. Aceasta în urma războiului cu Burii. Primarul orașului New-York a zis, că el n'a condolat nici pe generalul Joubert, cu care a prânzit la o masă și l-a respectat, decât să condoleze pe Regina.

Bulgarii contra lui Sarafoff.

Din Bulgaria vin știri, dacă acele sunt adevărate, că în foarte multe orașe și sate ale țerii populațiunea demon-

strează contra banditului Sarafoff. Aceasta din cauză că foarte mulți comercianți și muncitori bulgari, cari au fost exilați din România, pier de foame prin orașele și satele bulgărești, neavînd cu ce să hrăni.

Printre popor se agită ideea, ca să se facă o petiție la Suveran, în care să se ceară extradarea lui Sarafoff justiției române, crezînd că astfel apoi vor fi de nou bineveniți Bulgarii în România.

NOUȚĂȚI

— **Școlile din Brașov.** Afacerea divergențelor ivite la gimnasiul din Brașov s'a rezolvat, din partea Consistorului Archiepiscopalian, într'un mod deplin mulțumitor și definitiv. Bine este, ca ori-și-ce fel de zizanii, în multe casuri virite prin oameni neprecugetați, să-și afle lecuirea bună. Aceasta se poate obține numai atunci, când bărbați destoinici și fără interese mășave proprii se angajează a sonda binele din rău și întors. Afacerea a produs mult sânge rău, mai cu seamă că bine cunoscutul și meritatul director, dl Virgil Onișu, a dat un avînt îmbucurător acelor școlae, cari fac onoare elementului românesc. »Consistorul n'a primit dimisiunea directorului, neaflîndu-o motivată, ci l'a invitat a-și reocupa și postul de director, căci dela cel profesoral n'a resignat«. Noi din parte-ne numai bucura ne putem la aplaudarea fericită și dorim ca și tractările mai departe, puse în perspectivă, încă să fie sfîrșite spre mulțumirea tuturor, cari au în vedere binele obșteșc și la care acele școli în măsură mare sunt părtașe.

— **Necrolog.** Octavia Barișiu și soțul Dr. Alexiu Bogdan, ca fiică și ginere, în numele lor și a numeroșilor consăngeni cu inima frîntă de durere aduc la cunoștință, că mult iubitul lor părinte Octaviu Barișiu, profesor în pensiuine la gimnasiul tundațional din Năsăud, după un morb scurt și greu și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, Joi în 24 Ianuarie st. n., 1901, la 6 ore seara, în al 68-lea an al etății. Osămintele scumpului decedat s'au așezat spre repausul etern în cimiterul gr.-cat. din Năsăud Duminecă, în 27 Ianuarie st. n., la 3 ore p. m. Fie-i țărna ușoară și memoria binecuvîntată!

— **DI V. A. Urechia în pensiuine.** Prin noul budget, dela 1 Aprilie se va suprima catedra dlui V. A. Urechia, dela facultatea de litere din București. DI Urechia își exprimase dorința de a se retrage pe acea zi în pensiuine.

— **Deschiderea granițelor.** Ministerul român de externe a primit o telegramă din Viena, prin care se anunță, că guvernul austriac a dat autorisație societății »Productive« să impoarte 3000 de rimători din România. Alți doi reprezentanți ai altor societăți sunt în tratative cu marii producători români pentru un alt export de 10.000 rimători.

— **Cununie.** DI Dr. Stefan Rozvány, adv. în Arad și d-șoara Felicia Beleş își vor serba cununia în 15 Febr. n. a. c. în biserica rom. gr.-or. din Arad. — Felicitările noastre.

— **Noul rege Eduard VII.** al Angliei a numit pe Impăratul Wilhelm mareșal al armatei engleze.

— **În urma conscripțiunii** din urmă s'a constatat, că Budapesta are astăzi 729.383 locuitori, dintre cari 16.000 sunt soldați, față de anul 1890, când au fost 506.000; în timp de zece ani numărul locuitorilor a crescut așadar' cu 223.383.

— **Un cas înfiorător** a descoperit comisiunea pentru conscripția populațiunii într'un oraș din Steiermark. Isprăvind comisia cu cei din casă, s'a dus la cocina de porci. Care nu-i fu însă spaima, când vîzî între cei doi porci ce se aflau acolo, și pe un fe-

cior ca de 18 ani, slăbit de tot și înspăimîntat. Întrebat că ce e cu dînsul, a spus, că tatăl seu deja de 4 ani de zile îl ține legat în cocină, silit fiind să mănânce și să doarmă cu porcii. Contra tatălui s'a pornit cercetare, ca să se afle cauza aceluia lucru și a-și primi pedeapsa pentru o faptă atât de barbară.

— **Bal românesc** se va arangia Duminecă în 10 Febr. n. 1901 în sala hotelului »La 3 Arabi« din Mercurea, în favorul școlii gr.-or. din loc. Inceputul la 7 ore seara.

— În Baia-de-Criș încă se va arangia un bal în favorul bisericii gr.-cat., Duminecă la 10 Febr. n. a. c.

— În testamentul ce a lăsat Regina Victoria, ziarul »La Reforme« are știrea, că Regina a rugat pe Impăratul Wilhelm al Germaniei să aplaneze conflictul anglo-bur.

— **Vestitul compositor italian,** Giuseppe Verdi a încetat din viață Sămbăta trecută.

— **Societatea academică Junimea** din Cernăuți, invitat la Balul ce se va arangia Sămbăta la 3 Febr. n. a. c. în localitățile societății filarmonice.

— **Sudermann în românește.** »Familia« scrie: D-nii Il. Chendi și C. Sandu, cari au tradus și publicat în »Familia« piesa »Ioan Botezătorul«, tragedie în 5 acte și un preludiv de Hermann Sudermann, au reprodus-o acuma și în broșură la Orăștie, în tipografia »Minerva«, care a presintat-o ca tipar, în formă frumoasă și plăcută. Cetitorii nostri, cari cunosc această lucrare valoroasă, pot s'o aibă acuma în ediție separată. Un exemplar costă 2 cor. plus 5 cr. porto, și se află de vînzare la »Minerva«.

— **Cât bea Parisul?** După scrisele unei foi parisiene, Parisul consumă anual 5.610.958 hectolitri vin, 305.944 hect. alcool și 480.323 hect. bere. Atară de likör-urile cele mai bune. Parisul consumă încă alte 7.000.000 hect. de alte fluidități.

— **Școlile din Sătmăr** în urma boalelor contagioase ce bătue între copiii de-acolo, au fost închise pe 2 săptămâni.

— **O moștenire de 328 milioane franci.** Consulatul englez din Filipopol, caută de un timp încoace după moștenitorii unei averi nu mai puțin de 328 milioane franci, rămași de un anumit Mandradjev.

— **Mărci postale noue.** Ministrul ung. de com. va mai pune în circulație, afară de mărcile în valoare de coroane de până acum și mărci de câte 20 și 30 bani și de câte 2 și 5 coroane. Mărcile de câte 5 coroane, cari servesc cu deosebire pentru francarea pachetelor și mandatelor de valoare mai mare, se vor putea căpăta numai la oficiile postale administrate de erar. Mărcile postale de câte 3 cor., ce de present sunt în circulație, cu ziua de 31 Martie 1901 vor fi cassate. După acel termin, cei cari vor avea astfel de mărci, le vor putea schimba, dacă mărcile sunt întregi și nefolosite, la oficiile postale până la 30 Iunie 1901.

— **»Long-Tom«** în Londra. Vestitul tun al vitejilor Buri, gloriosul Long-Tom a amuțit pentru vecie, nu mai varsă foc de moarte asupra inamicului. Englezii drept trofeu de glorie, l-au dus la Londra, unde va fi așezat în muzeul relicviilor de războiu. În fața Ladysmith-ului bubuind vestia gloria și învingerile Burilor, ear' astăzi a ajuns signal de glorie pentru Englezi.

— **Timpul prin Orăștie** e foarte schimbăcios. De câteva zile aci plouă, aci ninge și ear' plouă, ear' noaptea îngheață. Apele au început a crește și e temere că vor inunda.

— **Mulțumita publică** ce ați trimis eri, din cauza imbulzelii de material nu s'a putut publica. În nrul proxim se va publica la tot casul.

— **Bani și — dor de casă.** Nu mai puțin de cât 14.000 de coroane au trimis câțiva emigranți din America celor de acasă în Tot-Prona, o comună în comitat. Turocz. Cei mai mulți însă, după-cum scriu în scrisorile lor, ar dori mai bine să vină acasă, dacă ar avea numai banii de — călătorie.

— **Incercare de sinucidere prin — foame.** Locuitorul Sigmund Epstein din Nikolsburg vătămând pe comerciantul de-acolo Franz Deutsch, a fost închis. Din ziua însă, în care el a fost dus în închisoare, sunt acum vre-o 11 zile, n'a mai beut nici apă, nici n'a mai mâncat deloc, voind în chipul acesta a-și pune capăt vieții.

— **Directorul băncii populare, Béla Sokman,** din Itebe, comună în comitat. Torontal, a fost otrăvit de către însăși nevasta sa. Causa care a îndemnat la această faptă miserabilă a fost, că bărbatul ei se asigurase nu de mult pe 80.000 cor., și ea stând în relațiuni de dragoste cu un medic din Becicherecul-mare, a voit să scape de bărbat, și punând mâna pe bani, să trăiască fericită cu medicul. Dorința însă nu i-s'a împlinit, căci a fost prinsă și pusă la umbră, ear medicul a dispărut.

— **O îngrozitoare dramă familiară.** Femea unui muncitor din Viena, ajungând în disperare din cauza miseriei, și-a aruncat jos din etagiul al treilea pe cei doi copii ce-i avea și pe urmă a sărit și ea însăși, rămânând moartă pe loc.

— **Din dramele amorului.** Monterul Ubald Glatter din Viena, care întreține relațiuni de dragoste cu o florăreasă, care-l susținea din al seu propriu, căci el era fără condiție, și făcea curte și unei a doua, în urma învoirii sale cu cea din urmă, prin două focuri de revolver și-au pus capăt vieții.

— In comuna Tökés au fost aflați înghețați 12 țigani.

— In Mocrin izbucnind focul într'un grajd și-a aflat moartea între flăcări și un biet servitor de 70 de ani.

— Intre baronul Rothschild și contele Lubersac a avut loc zilele acestea un duel, în urma căruia cel din urmă a fost rănit la braț.

Mulțumită publică.

Pentru repararea bisericii gr.-or. din Deva, care deja din partea autorităților este amenințată cu închidere, dacă în decursul anului curent nu se va restaura, au binevoit a contribui domni:

Login Ardelean, proprietar în Deva 200 cor., Ioan Moțiu, jude de tablă 100 cor., Contele Bethlen Miklós, comite-suprem 50 cor., doamna Aurelia Hosszu născ. Petco 20 cor., Iosif Soica, econom 10 cor., Ioan Simionașiu, președ. la sedr. ori 5 cor., Biro Iozsef secretarul comit. suprem 4 cor., Issekutz Márton, comerciant 3 cor., Franciscu Varga 1 cor. 20 fill., ear' ca răscumpărarea felicitărilor de anul nou, dl Dr. Alexandru L. Hosszu, avocat în Deva, a donat 20 cor.

Primească daci acești binefăcători creștini și nobili la inimă, cari au recunoscut starea adevărată tristă a bisericii noastre, cea mai călduroasă mulțumită pentru spriginul material și moral; deo bunul Dumnezeu, ca contribuțiile aceste marinimoase să fie de îndemn pentru toți creștinii cu atragere pentru sfânta biserică.

Deva, la 22 Ianuarie n. 1901.

Dionisiu Ardelean
epitrop, cassar.

DIVERSE.

Superstiția în Anglia.

Cu ocaziunea morții reginei Victoria, superstiția a jucat un mare rol în poporul Englez.

Se povestea că bătrâna regină zicea adese-ori că ea va muri în luna Ianuarie ca și prințul Enric de Battenberg, soțul iubitei sale fiice, Beatrice.

Se mai zicea că »femeia« neagră s'a arătat la Windsor. »Femeia« neagră nu-i altceva decât Maria Stuart, decapitată de Elisabeta. Ea pășeste încetinel prin coridoarele palatului și poartă în mâni capul ce i-a fost tăiat.

După o altă legendă veche, se mai zice că ori de câte-ori cade câte o piatră din străvechiul templu din Stonehenge, de atâtea-ori cade în mormânt vre-un rege al Angliei.

La 30 Decembrie 1900, a căzut în adevăr două pietri din numitul templu dărmate de o furtună. La câte-va zile după aceasta, regina Victoria a căzut la pat.

Iuțeala luminii.

Cel dintâi care a măsurat iuțeala luminii, a fost Olaf Römer, în anul 1876.

După socoteala lui, o rază de lumină facear pe secundă o cale de 311 milioane de metri.

În timpul din urmă directorul institutului astronomic din Nizza, Perrotin, a făcut o socoteală mai mică, după care iuțeala luminii este de 296 milioane de metri pe secundă, deci cu 11 milioane mai puțin, de cum statornicise Römer.

Cadavru de opt mil de ani.

În sala de mumii din British-Museum din Londra, se poate vedea un cadavru, care în felul său este fără îndoială cel mai vechiu.

Dr. Brigde, custodele antichităților egiptene, a aflat acest cadavru cu ocaziunea explorărilor sale în Egipt.

A dat peste el în apropiere de Asuan, unde nu de mult fu descoperit un cimitir antic.

Cadavrul zăcea într'o scobitură ovală de

stâncă, a cărei deschizătură era închisă c'o lespede de piatră. În jurul cadavrului s'au aflat vase antice, în cari erau puse mâncări, ce avcau să servească de hrană mortului pe cealaltă lume. Lângă vase erau așezate armele și sculele de casă ale mortului, pregătite din fier. Cadavrul este azi numai piele și oase; se pare, că carnea de pe el a fost îndepărtată îndată după moarte prin deschizăturile, ce i-s'au făcut în piele. Cadavrul a fost îmbalsamat cu preparat de reșină, scos din izvoarele de naftă din apropiere. Mortul, pe a cărui scotirlie se aflau încă câte-va fire de păr, a aparținut de sigur rasei blonde. Capul e lungăreț, mâinile mici, aristocratice. Zace pe partea stângă, genunchii îi sunt strinși la piept și în starea aceasta corpul i-s'a încovoiat așa de tare, în cât spinarea îi este eșită cu totul. Frumuseța vaselor și a armelor arată că rasa, la care aparținea mortul, a atins oare-care grad al culturii. Dispozițiile de înmormântare dovedesc, că rasa aceea era religioasă și credea în cealaltă lume. Datul cel mai vechiu, la care se poate reduce acest cadavru, e cel puțin 6000 de ani înainte de Christos.

Pentru prăvălia de confecțiuni a subscrisului se caută

O calfă,

care cunoaște toate trei limbile folosite în Orăștie. Condițiunile de primire se comunică în scris și verbal, acelea sunt favorabile. Reflectantul își poate ocupa numai decât locul.

Orăștie, 22 Ian. 1901.

Simion Corvin jun.,
comerciant.

2—3

Să află de vânzare:

Plym n roks galițe (paseri de casă) importate din pușilă originală engleză, prețul **unui cocș 15 cor., o găină 10 cor.**

Langshan, cocș adevărat englez 10 cor., găină 8 cor., curce veritabile de India 10 cor., găște de Emden 15 cor., pentru una; toate acestea la

Popovits Gyula,
takarékpénztári főkönyvelő Debreczen.

Tot acolo se pot procura cu începutul lunii Februarie ouă de galițe de soiul Plymouth și Langshan cu 60 fileri bucata.

ANUNȚ!

Subsemnatul aduc la cunoștință publică, că sunt aplicat a da în arândă

Restaurantul și cafeneaua

mea proprie, aflătoare în **Piața mare Nr. 36**, în casa casinei maghiare din loc (odinioară Caffée și Bierhalle Eisenburger) sub condițiuni **foarte favorabile**. Localul este provăzut cu toate cele de lipsă: precum 2 biliarde, mobilier, recușite și tot soiul de beuturi și luminat cu lumină electrică. Reflectanții se binevoiască a se adresa cu graiul sau în scris la

Vasilie N. Bidu,
comerciant în
Orăștie (Szászváros Broos).

2—3

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie (Szászváros)

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimate —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 13 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografie

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.